

Veiligheidskaart

Checklist voor een veilige school

Naam school/locatie:

Nederlands
Jeugd
instituut

Inleiding

In 2008 is het project *Kwaliteitsteams Veiligheid* van start gegaan. Deze vijf regionale teams zijn ingesteld in opdracht van het ministerie van OCW om scholen in het primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroepsonderwijs te ondersteunen bij het oplossen van vraagstukken op het gebied van veiligheid in en om de school. De ondersteuning wordt gegeven in maximaal drie contacten en is kosteloos. Tevens stellen de kwaliteitsteams een geschikt instrumentarium beschikbaar dat scholen kunnen gebruiken om de veiligheid te verbeteren en te borgen. Aan het project nemen deel: de politie, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de onderwijsraden, de Halt-sector, het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Het project is ondergebracht bij het Nederlands Jeugdinstituut en loopt door tot einde 2010.

Deze kaart, bestemd voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs, maakt deel uit van het ontwikkelde instrumentarium en is de neerslag van ervaringen van de Kwaliteitsteams Veiligheid met de scholen die in 2008 ondersteuning hebben gevraagd. De kaart kan worden ingezet om het veiligheidsbeleid van de school te toetsen aan dat wat wettelijk verplicht is, in het algemeen in het onderwijs wenselijk is, en voor de betreffende school eventueel geschikt is. Aan de hand van de toetsing kan de school haar beleid verbeteren en aanscherpen, en vertalen in een concreet schoolveiligheidsplan voor de komende periode.

Toelichting op deze kaart

De vier te onderscheiden aspecten van veiligheid worden zodanig in beeld gebracht dat de school kan nagaan in hoeverre de aspecten en de daarbij behorende maatregelen voldoende aandacht krijgen.

Het schooldomein veiligheid wordt op deze kaart in de volle breedte behandeld, en niet alleen opgevat als *sociale veiligheid*. Dit is gedaan om de samenhang van de vier relevante aspecten in één overzicht weer te geven. De focus bij ondersteuning door de Kwaliteitsteams Veiligheid ligt uiteraard op aspecten rond de *sociale veiligheid*. In de bijlage worden aanbevelingen gegeven die de school kan gebruiken om stapsgewijs te komen tot een *veilige school*.

Korte omschrijving van de aspecten

Beleidsaspecten: visie, doelen en middelen, en afspraken die de school hanteert inzake de veiligheid.

Sociale aspecten: omgang en gedrag van leerlingen en medewerkers.

Grensoverschrijdende aspecten: afwijkingen, incidenten en delicten.

Ruimtelijke aspecten: de veiligheid in en om het schoolgebouw.

In de kaart wordt verder aangegeven of het betreffende aspect verplicht, wenselijk of optioneel is.

V : Verplicht

W : Wenselijk

O : Optioneel

1 Beleidsaspecten

	Aspecten en maatregelen	Karakter	Status en voornemens
1.1	Visie op schoolveiligheid	W
1.2	Doelen en middelen m.b.t. veiligheid	W
	Organisatie van veiligheid		
1.3	Veiligheidscoördinator	W
1.4	Arbocoördinator	V
1.5	Preventiemedewerker	V
1.6	Bedrijfshulpverlener	V
1.7	Overige	
	Interne communicatie		
1.8	Medezeggenschapsraad	V
1.9	Leerlingenraad/leerlingparticipatie	W
1.10	Ouderraad	V
1.11	Vertrouwenspersoon	V
1.12	Vertrouwensleerlingen	O
1.13	Zorgteam	W
	Samenwerking extern		
1.14	Zorg- en adviesteam	V (2011)
1.15	Leerplichtambtenaar	V
1.16	Politie	W
1.17	Brandweer	V
1.18	Jeugdzorg/AMK	W
1.19	Overige afspraken	W
	Klachten		
1.20	Klachtenregeling	V
	Evaluatie		
1.21	Periodieke evaluatie schoolveiligheid	W

2 Sociale aspecten

	Aspecten en maatregelen	Karakter	Status en voornemens
	Algemene regels en afspraken		
2.1	Basisgedragsregels (op basis van 1.1)	W
2.2	Schoolregels	V
2.3	Klassenregels	W
2.4	Leerlingenstatuut	V
2.5	Overige regels	
	Afspraken rond preventie		
2.6	Voorkomen ongewenst seksueel gedrag	W
2.7	Voorkomen agressie en geweld	W
2.8	Voorkomen (digitaal) pesten	W
2.9	Voorkomen discriminatie	W
2.10	Voorkomen strafbare feiten (inclusief procedure middelengebruik en -bezit)	W
2.11	Afspraken rond ICT-gebruik	W
2.12	Omgaan met vertrouwelijkheid	W
2.13	Rouwverwerking	W
2.14	Hantering meldcode kindermishandeling	W
	(Sociale) vaardigheden		
2.15	Training personeel (bijv. agressie-/conflicthantering, transactionele analyse)	W
2.16	Programma's voor leerlingen (bijv. sociale vaardigheden, faalangstreductie)	W
2.17	Coaching van personeel	W
2.18	Coaching conciërge m.b.t. handhaven veiligheid	W
	Gezondheid en school		
2.19	Beleid t.a.v. middelen- en alcoholgebruik	W
2.20	Gezonde voeding	O
	Afspraken rond privacy		
2.21	Relatie personeel-leerling-ouders/verzorgers	V
2.22	Bijzondere afspraken privacy bij gescheiden ouders/verzorgers	V
2.23	Privacy zorg- en adviesteam	V
2.24	Bijzondere afspraken privacy van hiv-geïnfecteerden	W

3 Grensoverschrijdende aspecten

	Aspecten en maatregelen	Karakter	Status en voornemens
	Schorsing en verwijdering		
3.1	Procedure voor schorsing en verwijdering leerlingen	V	
3.2	Procedure schorsing personeel	V	
	Schoolverzuim		
3.3	Registratie schoolverzuim	V	
3.4	Aanpak schoolverzuim	V	
	Incidentenregistratie		
3.5	Registratie (arbeids-)ongevallen	V	
3.6	Registratie grensoverschrijdend gedrag	V (2011)	
	Voorschriften hoe te handelen		
3.7	Pestprotocol	V	
3.8	Protocol voor melding (dreigen met) agressie en/of geweld (verbaal en fysiek) of seksuele intimidatie	V	
3.9	Protocol voor opvang personeel bij ernstige incidenten	V	
3.10	Protocol voor opvang leerlingen bij ernstige incidenten	V	
3.11	Protocol ongewenst bezoek in en rond de school	W	
3.12	Meldcode kindermishandeling	W	
	Actief beleid		
3.13	Wapenbezit	W	
3.14	Drugsgebruik en -handel	W	
3.15	Alcoholgebruik	W	
3.16	Vandalisme	W	
3.17	Diefstal	W	
3.18	Overige voorschriften		

4 Ruimtelijke aspecten

Aspecten en maatregelen	Karakter	Status en voornemens	
Gebouw en veiligheid			
4.1	Bouwtechnisch	V
4.2	Brandveiligheid	V
4.3	Speeltoestellen en inventaris	V
4.4	Ontruimingsplan	V
Beveiligingsmaatregelen			
4.5	Cameratoezicht	O
4.6	Detectiepoort	O
4.7	Hekken schoolplein	O
4.8	Afspraken en regels m.b.t. toezicht/surveillance	W
4.9	Toezicht schoolfeesten	V
4.10	Toezicht en afspraken buitenschoolse activiteiten	V
Omgevingsveiligheid			
4.11	Veiligheid directe omgeving school	W
4.12	Verkeersveiligheid rond de school	O
Calamiteiten			
4.13	EHBO/BHV	V
4.14	Coördinator calamiteiten	W
4.15	Protocol ernstige calamiteiten (brand etc.)	W
4.16	Opvangteam ernstige incidenten	W
4.17	Richtlijnen omgang met de media	W
4.18	Mediacoördinator	O
Registratie en evaluatie			
4.19	Risico-inventarisatie & Evaluatie	V
4.20	Terugkoppeling MR over RI&E	V

BIJLAGE

Stappen om te komen tot een veilige school¹

Algemeen

1. Ontwikkel voor een veilig schoolklimaat een schoolveiligheidsplan. Het schoolveiligheidsplan is een belangrijk hulpmiddel om alle afspraken en acties op elkaar af te stemmen.
2. Veiligheidsbeleid is cyclisch beleid. De fasen van de cyclus zijn: formuleren, uitvoeren, monitoren/evalueren en actualiseren.
3. Een veilige school raakt iedereen. Werken aan een veilige school eist een brede betrokkenheid van leraren, leerlingen, schoolleiding, niet-onderwijzend personeel en ouders.
4. Geef zelf het goede voorbeeld. Het opstellen van duidelijke gedragsregels – voor alle groeperingen in de school – is een belangrijke voorwaarde voor een veilig schoolklimaat.
5. Veeg incidenten niet onder de mat. Problemen en incidenten moeten worden gemeld en geregistreerd.

Schoolleiding

1. Benoem een functionaris die belast is met taken voor veiligheid in en om de school.
2. Zie toe op de handhaving van afspraken. Het is de taak van de schoolleiding om alle betrokkenen te doordringen van het belang hiervan. Een veilige school vereist dat de gemaakte afspraken ook gehandhaafd worden en overtredingen gesanctioneerd.
3. Bied leerlingen gelegenheid verantwoordelijkheid te dragen voor schoolveiligheid. Door het actief inschakelen van leerlingen kunnen zij bijdragen aan de formulering, uitvoering en evaluatie van het veiligheidsbeleid.
4. Zorg voor scholing en professionalisering van het personeel. Training en scholing van het personeel kan de risico's van escalatie van conflicten zo veel mogelijk beperken.

Schoolpersoneel

1. Betrek leerlingen actief in gesprekken over veiligheid op school. Het betrekken van leerlingen bij de gang van zaken op school is een absolute voorwaarde voor een veilig schoolklimaat.
2. Besteed in reguliere lessen of via themaprojecten aandacht aan onderwerpen die bedreigend kunnen zijn voor de veiligheid op school.
3. Zet eventueel *peer-educators* in (voorlichting door leerlingen aan leerlingen).
4. Werk aan de professionalisering van docenten.

1 Deze lijst is door het Centrum School en Veiligheid gemaakt op basis van aanbevelingen uit het rapport *Werken aan een veilige school* van het SCO-Kohnstamminstituut in Amsterdam, oktober 2005

Fotografie: Marcel van den Bergh, Bettina Neumann,
Patrick Sheándell O'Caroll (Photo Alto)

Nederlands
Jeugd
instituut

